

Material didàctic: Visites escolars a l'Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona

Nombre de visitants: grups de 20 persones (aprox)

Durada: 1 hora i 30 minuts

Objectius:

1. Valorar els documents com un patrimoni que cal preservar.
2. Fomentar l'ús dels arxius i conèixer les seves funcions.
3. Fer conèixer el recinte de la Maternitatde Barcelona com a entorn modernista lligat amb la salut, l'assistència social i l'Educació.

Desenvolupament de la visita:

1a part: Visita al recinte de la Maternitat

Benvinguda.

S'inicia el recorregut pel recinte des de l'accés de Travessera de les Corts. La visita s'enfoca sobre dos vessants:

- a) Els jardins.
  - ✓ Ambient tranquil per fer més agradable el complex assistencial, de salut i educatiu, construït a finals de segle XIX.
  - ✓ Exploració dels arbres, vegetació i animals que envolten el recinte.
- b) Els edificis.
  - ✓ Explicació de la història del recinte:
    - Construcció dels edificis dins la finca Can Cavaller.
    - Projecte de l'estructura del recinte i dels pavellons encarregat a Camil Oliveres.
  - ✓ Explicació dels edificis del recinte:
    - Distribució dels edificis de forma independent, seguint els cànons sanitaris més avançats d'aquella època (higienisme).

- Creació de la Casa de Maternitat, caràcter benèfic i assistencial, entre 1889 i 1898.
- Pavellons de lactància i Ave Maria, de Camil Oliveres.
- Pavelló Prat de la Riba, de Josep Obrí i Cansaran.
- Pavelló Rosa, de Joan Rubió Bellver, Josep Godall Casals.
- Pavelló Blau, de Josep Godall
- Pavelló Cambó, de Manuel Baldrich Tubau

Els aspectes que es comenten i que s'incideix sobre la seva importància són el modernisme, el valor del patrimoni arquitectònic, la tipologia de construccions i la reutilització d'aquests edificis. Tot s'explica a mesura que es camina i s'observen els edificis en qüestió.

- ✓ Explicació de l'edifici de l'Arxiu Històric:
  - Antic pavelló de safareig i bugades de la Casa de Maternitat.
  - Inauguració de la rehabilitació de l'edifici l'any 1987 i convertit en seu de l'Arxiu Històric; projecte de l'arquitecte NormandCinnamond.
  - Abans del 1987, l'Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona estava ubicat al Palau de la Generalitat.

Finalització del recorregut: plaça sobre els dipòsits de l'Arxiu Històric.

2a part: Visita a les instal·lacions de l'Arxiu:

S'accedeix per la porta principal.

Temes a tractar:

- a) Plafons sobre la història del Recinte de la Maternitat.
- b) Què és un arxiu?

S'introdueix una explicació sobre què és un arxiu, quines tasques es duen a terme, quina funció té la sala on ens trobem, quin valor tenen els arxius en la societat, etc.

- c) Contenedors de documents

Es mostren els contenidors que hem utilitzat per a conservar la documentació des de 1812, i es comparen amb els actuals. S'incideix en la importància de la preservació i la conservació, els materials acidificants, els materials neutres, els ferros, els clips, etc.

d) Visita a un dipòsit de l'Arxiu.

S'explica quina documentació es conserva a la institució des de la seva creació (1812).

Per tal que s'entengui on estan dipositats i conservats els documents, es mostra el dipòsit d'arxiu i es comenten aspectes com: la temperatura i la humitat relativa per a l'adequada conservació, els controls de plagues, les desinfeccions periòdiques, etc.

3a part: Tastet de documents (textuals i imatges)

L'Arxiu disposa de vitrines que contenen documents textuals i documents en imatge per a mostrar als estudiants. Tots originals.

Exemple de documents mostrats:

- ✚ Primera Acta del Ple de la Diputació Provincial de Catalunya (1812). Es fan preguntes d'on es va crear.
- ✚ Plànol del Pla de carreteres provincials de 1878, signat per Melcior de Palau. Es mostra que hi ha carreteres que s'han construït moltes dècades després.
- ✚ Acordió ornamentat amb aquarel·la sobre dades estadístiques de la Casa de Caritat, consum diari de pa, ensenyaments, etc. feta pels alumnes a principis del segle XX.
- ✚ Expedient personal de Pompeu Fabra, Narcís Oller, Carles Riba, etc. Ensenyem com personalitats de la literatura i lingüística han estat també treballadors de la Diputació.
- ✚ Documents relacionats amb Maria Montessori i el seu sistema pedagògic introduït a la Casa de Maternitat. La seva visita a Barcelona els primers anys del segle XX van deixar petjada a l'educació posterior.
- ✚ Històries clíniques d'obstetrícia de mares solteres o casades o expedients d'ingrés de nens de la Casa de Maternitat. (Dades personals anonimitzades!).

- ✚ Retalls de la Lola Anglada
- ✚ Imatges de la Casa de Maternitat: instal·lacions, vida quotidiana, etc. i imatges de com era fa 100 anys.

4a part: Visualització fons Juncadella

Es disposa d'una sala condicionada per a la visualització de les imatges digitalitzades del fons Juncadella. Es compte amb una televisió, un ordinador per reproduir les imatges i ulleres de paper (3D).

Les imatges originals són plaques estereoscòpiques que l'arxiu va digitalitzar i que permeten reproduir-se per pantalla, mantenint la tridimensionalitat.

És una manera de poder fer partícips que fa cent anys ja es treballava amb les perspectives i amb tres dimensions.

5a part: Comiat

Al sortir, es reparteix a cada visitant un petit obsequi.

Se'ls convida a visitar i fer-se amic de la pàgina de l'Arxiu Històric al Facebook. www.facebook.com/ArxiuDiputacioBarcelona

Poden agafar material divulgatiu de la Diputació de Barcelona disposat a la vitrina.

Es fa una fotografia de grup, demanant el permís prèviament, i posteriorment es penja al web de l'Arxiu www.diba.cat/arxiu

Barcelona, 15 de setembre de 2016

Persones de contacte:

Fina Solà solagjs@diba.cat